

مطالعه تأثیر نگاه نقاشانه در آثار تصویرسازی هنرمندان نقاش ایرانی

فرشته فتحعلی زاده کلخوران^{۱*}، بهنام کامرانی^۲

۱- کارشناسی ارشد تصویرسازی از دانشگاه آزاد تهران مرکز

۲- استادیار دانشگاه پردیس هنرهای زیبا دانشگاه تهران پردیس باغ ملی

fereshte.fathalizade@gmail.com

چکیده

نقاشی معاصر ایران در نگاه اول پویا و پر جنب و جوش به نظر می‌رسد. اما به عقیده برخی، این نقاشی‌ها بیگانه با هویت ملی و قومی است، و یا از نظر برخی دیگر دچار بحران هویت است. هنر نقاشی و تصویرسازی در دوره معاصر دچار تحولات و دگرگونی‌های چشمگیری شده است. اهمیت سیر تحولات، ویژگیها و کاربردهای تازه ایجاد شده در این دو مقوله در هنر معاصر، ما را به هدف پژوهش رهنمون می‌سازد. هدف این نوشتار بررسی تأثیر نگاه نقاشانه در آثار تصویرسازی چهار نقاش ایرانی، علی اکبر صادقی، محمد علی بنی اسدی، کریم نصر و فرشید شفیعی است. روش تحقیق در این پژوهش به توصیفی-تحلیلی و شیوه جمع‌آوری اطلاعات به صورت اسنادی و میدانی است. یافته‌ها نشان می‌دهد. فاصله بین این دو در هم شکسته و در بسیاری از آثار هنرمندان معاصر مرز مشخصی وجود ندارد. همچنین با توجه به هویت ملی و قومی، سعی در مدرنیته کردن نقاشی و تصویرسازی با استفاده از سبکها و روی آوردن به هنر نوین با بکارگیری عناصر هنرهای سنتی و تجربیات نقاشی نوین غرب و ایجاد نوعی هماهنگی و توازن بین این دو هنر با استفاده از عناصر ملی - اعتقادی شده است.

واژه‌های کلیدی: نگاه نقاشانه، تصویرسازی، هنرمندان، نقاش ایرانی

۱- مقدمه

انتخاب زاویه دید یک هنرمند در نقاشی و تصویرسازی و خلق یک اثر، صرف نظر از کارکردهای مثبت آن بویژه در جهت انتقال بهتر مفاهیم و پیام‌های هنرمند به مخاطب، خود دارای راه‌های مختلفی است که با شناخت علمی کارکردهای هریک از آنها می‌توان دریچه‌ای جدید به دنیای مخاطبین گشود و از این رهگذر، سطح کیفی آثار هنرمندان را نیز ارتقا بخشید. تصویرگری یا تصویرسازی، به گونه‌ای هنر تصویری توضیح دهنده و وصف کننده اطلاق می‌شود. ممکن است هدف کلی تصویرگر قابل فهم کردن یا جذاب نمودن موضوعی از یک متن باشد. ولی الزامی نیست که تصویر منظم به متن باشد. (پاکباز، ۱۳۷۹، ۵۳۲)

برخی از هنرمندان نقاش برجسته کشورمان، علاوه بر فعالیت خودشان در زمینه نقاشی به تصویرسازی‌های بی‌نظیری پرداختند. در پژوهش حاضر، مختصری در مورد آنچه تاکنون در تصویرسازی متداول بوده اشاره می‌کند و سپس زوایای دید مختلف نگاه نقاشانه به آثار تصویرسازی هنرمندان نقاش ایرانی مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است و در کنار آن، آثار چند تن از هنرمندانی که در ایران، هم در حوزه نقاشی و هم در حوزه تصویرسازی هنر آفرینی داشته‌اند بررسی شده است. هرچند زاویه دید در تصویرسازی دارای گونه‌های مختلفی است، اما هنرمند در این آثار، اغلب به زاویه‌ی دید مستقیم، تلفیقی و شفاف بینی بیشتر توجه دارد. روش تجزیه و تحلیل اطلاعات به صورت تطبیق داده‌ها، گزارش‌ها و اطلاعات درباره‌ی تشابه و تفارق احتمالی میان تصویرسازی و نقاشی معاصر به شیوه‌ی زیبا شناسانه و فرمالیستی و نیز با توجه به محتوای آثار بوده است.